

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
  - 1) bilansów stanu i struktury **ludności** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
    - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
    - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. - ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
  - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
  - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
  - 4) sprawozdawczości sądów - o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.
2. Dane o ludności (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII), a także współczynniki demograficzne, oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:
  - dla lat 2000-2009 - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000-2001 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat - każdorazowy podział administracyjny),
  - dla lat 2010-2016 - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31.XII.2011 r.).
3. Przez ludność w wieku **produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 - 64 lata, dla kobiet 18 - 59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18 - 44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni - 45 - 64 lata, kobiety - 45 - 59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:
  - 1) the balances of the size and structure of the **population** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
    - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
    - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
  - 2) the registers of the Ministry Digital Affairs - on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
  - 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
  - 4) documentation of courts — regarding legally valid decisions in actions for divorces and separations.
2. Data about population (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:
  - for 2000-2009 - the basis of results of the Population and Housing Census 2001 (for 2000-2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),
  - for 2010-2016 - the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).
3. The **working age population** refers to males, aged 18-64, and females, aged 18 - 59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18 - 44) and **non-mobility** (i.e. 45 - 64 for males and 45 - 59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.
4. **Median age of population** is a parameter de-

ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa — według miejsca zameldowania męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą — według miejsca zamieszkania żony w Polsce przed zawarciem związku małżeńskiego;
- rozwody - według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia - według miejsca zamieszkania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony - według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15 - 49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15 - 19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45 - 49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15 - 49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością

termining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

5. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- *marriages* — according to the husband's place of permanent residence before contracting of a marriage or by the wife's place of residence in Poland if her husband stayed permanently abroad before contracting of a marriage;
- *divorces* - according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);
- *births* - according to the mother's place of permanent residence;
- *deaths* — according to the place of permanent residence of the deceased.

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonical laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15 - 49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15 - 19 and from the mothers in the age 50 and over — to the group 45 - 49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15 - 49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number

obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,

- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

6. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

Dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego - 60/65; patrz. ust. 3 na str. 108.

9. Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promażeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

10. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

11. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldo-

of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),

- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

6. Infant is a child under the age of 1.

7. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

8. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration. Data about population by working and post-working age are given in two approaches; 1) variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age - 60/65; see item 3 on page 108.

9. The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

10. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

11. Data regarding international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.

12. The usual residence population (residents) comprise the following groups:

- a) permanent residents of the gmina, with the

waniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

12. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

a) stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy - bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą);

b) osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

Rezydenci to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

13. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

- do 2009 r. - zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. - faktycznie zamieszkałej.

exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more - regardless of their place of residence (in the country or abroad);

b) persons temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

The residents is a category developed for international statistics, according to European Parliament and Council Regulation (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 on European demographic statistics.

13. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI):

- to 2009 - registered for permanent residence,
- since 2010 - de facto population (population actually residing).